

PÕHJAVEEKOMISJONI ISTUNGI PROTOKOLL

Tallinn 21. aprill 2020, nr 179

Algus kell 10.00, lõpp kell 12.30

Juhatas: Kersti Türk

Protokollis: Andres Marandi

Võtsid osa PVK liikmed: Andres Marandi, Marge Uppin, Siim Väikmann, Argo Jõelet, Ingrid Vinn, Kersti Türk

Puudus: Madis Metsur

Kutsutud: Rein Vaikmäe ja Enn Kaup, Taltech; Ann Riisenberg, KeM

Päevakord:

- 1. Tallinna Tehnikaülikooli geoloogia instituudi uuringu „Hüdrogeoloogiline uuring nitraatide ja pestitsiidide kõrgendatud sisalduse põhjuste ja leviku ulatuse väljaselgitamiseks Siluri-Ordoviitsiumi Pandivere põhjaveekogumis Ida-Eesti vesikonnas“ esitluse kuulamine ja aruande kooskõlastamine.**
- 2. AS Viimsi Vesi kooskõlastuse taotlus seireõuete muutmiseks.**
- 3. Võimalikud muutused ehitusseadustikku ja puurkaevude määрусesse (KeM määrus nr 43, 09.07.2015) puurkaevude projektide kooskõlastamise korra osas.**

1. Tallinna Tehnikaülikooli geoloogia instituudi uuringu „Hüdrogeoloogiline uuring nitraatide ja pestitsiidide kõrgendatud sisalduse põhjuste ja leviku ulatuse väljaselgitamiseks Siluri-Ordoviitsiumi Pandivere põhjaveekogumis Ida-Eesti vesikonnas“ esitluse kuulamine ja aruande kooskõlastamine

Kersti Türk tutvustas uuringu tausta ning seejärel andis Rein Vaikmäe ülevaate uuringu metoodikast, tegevustest ja tulemustest. Kohe uuringu alguses selgus, et osa isotoopanalüüse tuleb osta välismaalt sisse, kuna need ei ole standardsed meetodid ja ükski labor Eestis neid ei tee. Etteantud uuringualal oli väga raske leida sobilike vaatluskaeve, kuna oli vaja leida erineva sügavusega kaeve samas piirkonnas ning need pidid võimaldama võtta proove isotoopanalüüsideks. Uuringu käigus võetud veeproovid näitasid kõrget nitraatide sisaldust põhjavees. Isotoopanalüüsides tulemusena selgus, et enamasti võib lämmastikühendite reostust siduda põllumajandusliku väetamisega, kuid tihti viitasid analüüsides tulemused ka heitvete mõjule. Heitvee mõju aitavad tuvastada just ravimite jäägid ning B isotoobid. Vee vanuse analüüs viitasid värske vee päritolule ja analüüsitud põhjavesi oli maksimaalselt 20 aasta vanune.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et üksikud isotoopanalüüsides veeproovid ei pruugi lahendust reostuse tuvastamisel anda, pigem tuleb kasutada erinevaid meetodeid koos arvestades konkreetse situatsiooniga.

Arutelu:

Uuringu materjalid olid PVK liikmetele varem tutvumiseks saadetud ja kommentaaride põhjal oli koostatud märkuste ja ettepanekute tabel. Edasine arutelu toimus märkuste tabeli põhjal. Tabelis oli rida spetsiifilisi märkusi ja soovitusi, mida aruande autorid lubasid arvestada ning muudatused aruandesse sisse viia.

Lisaks:

Ann Riisberg soovitas võimaluse korral teksti lihtsamaks muuta, et tavainimesed saaks sellest kergema vaevaga aru. Palju aitaks mõistete lahti seletamine.

Kersti Türk soovitas lisada hüdrogeoloogilise ning käsitletava põhjaveekogumite tausta puudutava informatsiooni, et tulemused oleks paremini seostatavad.

Rein Vaikmäe küsis luba uuringutulemuste tutvustamiseks kaevuomanikele, kes ootavad tulemusi. Kersti Türki sõnul võib seda teha, kuid andmed peavad olema enne kontrollitud, et ei oles vigu määramispiirides, piirnormides jms.

Otsus:

Põhjaveekomisjon otsustas mitte kooskõlastada Taltech'i poolt esitatud aruannet ning peale aruande parandamist ja täiendamist võetakse see PVKs uuesti arutlusele.

2. AS Viimsi Vesi kooskõlastuse taotlus seireõuete muutmiseks;

Kuna PVK oma 148. koosolekul otsustas mitte suurendada Viimsi vee poolt kasutatava põhjaveevaru hulka 6000 m³ ööpäevas ning soovitas edaspidise ümberhindamise tarbeks teha tihendatud seiret põhjavee kloriidide muutuste kohta, on Viimsi vesi seiranud tarbekaevude pumbatavast veest kloriide igakuiselt.

Tänaseks on AS Viimsi Vesi täheldanud, et igakuiselt proovide võtmine ei ole vajalik, kuna muutused kloriidide sisalduses põhjavees on väikesed ning seetõttu soovivad nad kooskõlastust võtta puurkaevudest veeproove kloriidide ja elektrijuhtivuse määramiseks 1x kvartalis. Igakuise kloriidide määramise asemel laiendaks AS

Viimsi Vesi seirevõrku Viimsi poolsaare lääne ranniku suunas, kus merevee sissetungioht on kõige suurem. Hetkel seiresse haaratud kaevudele lisanduks puurkaevud katastrinumbriga 158, 412 ja 509, kus määratakse 1 x kvartalis kõikide makrokomponentide (Ca^{2+} , Mg^{2+} , Na^+ , K^+ , NH_4^+ , Cl^- , HCO_3^- , SO_4^{2-} , NO_3^-) ning Br^- sisaldused. Kuna seirendõue oli kinnitatud PVK poolt, siis soovivad nad uue seirekava muutmise kooskõlastust samuti PVK-lt.

Arutelu:

AS Viimsi Vesi oli lisaks taotlusele saatnud PVKle 2019. a põhjavee seire aruande ning Eesti Geoloogiateenistuse vanemgeoloog Valle Raidla poolt koostatud ekspertarvamuse seirekava muutmise kohta. PVK liikmed arutasid seirekava muutmise ettepanekut ning kellelgi ei olnud vastuväiteid kvartaalse seire kohta eeldusel, et lisatakse uued kaevud Viimsi poolsaare läänerranniku suunal.

Otsus:

PVK otsustas kooskõlastada AS Viimsi Vee ettepaneku kloriidide seire muutmiseks Viimsi poolsaarel.

3. Võimalikud muutused ehitusseadustikku ja puurkaevude määрусesse (KeM määrus nr 43, 09.07.2015) puurkaevude projektide kooskõlastamise korra osas.

Arutati võimalusi lihtsustada puurkaevude rajamise, ümberehitamise ja likvideerimise projektide kooskõlastamise korda, et vähendada bürokraatiat Keskkonnaameti töös.

Ingrid Vinn tutvustas probleemi:

Nagu seadusandlusest näha, siis sõltumata puurkaevude iseloomust on vajalik rajamiseks ehitusluba ja ehitusprojekti. Ehitusseadustiku Lisa 1 sätestab, kuidas käib puurkaevude rajamine, ümberehitamine ja lammutamine. KOV annab välja ehitusloa ja kooskõlastab loa taotluse Keskkonnaametiga.

Vastavalt ehitusseadustiku § 126:

...

(3) Keskkonnaametil on õigus keelduda puurkaevu või -augu ehitusloa taotluse käesoleva paragrahvi lõike 1 kohasest kooskõlastamisest, kui:

- 1) ehitusprojekti on koostanud isik, kellel ei ole puurkaevude ja -aukude projekteerimiseks hüdroteoloogiliste tööde tegevusluba;
 - 2) puurkaevu või -augu asukoha valikul ei ole arvestatud piirkonna geoloogiliste ja hüdroteoloogiliste tingimustega, nõuetekohase sanitaarkaitseala, hooldusala või veehaarde toiteala moodustamise võimalikkusega või piirkonnas olemasolevate puurkaevude ja -aukude mõjuraadiustega;
 - 3) puurkaevu ehitusprojektkohane sügavus ja konstruktsioon ei taga ehitusprojektkohast vee tootlikkust või vee kvaliteeti;
 - 4) puurkaevu või -augu ehitusprojektkohane sügavus, konstruktsioon või puurimismeetod ei taga põhjavee kaitse nõuete täitmist;
 - 5) puurkaevuga või -auguga ehitusprojektkohaselt avatava põhjaveekihi valik ei ole lähtuvalt vee kasutamise otstarbest põhjendatud;
 - 6) puurkaevu ehitusprojektkohane tootlikkus ületab piirkonnas kinnitatud vaba põhjaveevaru koguse;
 - 7) ühisveevärgi puurkaevuga avatava põhjaveekihi vee kvaliteet eeldatavasti ei vasta joogivee tootmiseks kasutatava või kasutada kavatsetava põhjavee kvaliteedinõuetele;
 - 8) taotleja ei ole esitanud kõiki nõuetekohaseid dokumente või on teadvalt esitanud valeandmeid.
- (4) Puurkaevu või -augu ehitusloa taotluse kooskõlastamiseks on Keskkonnaametil õigus nõuda taotlejalt veeuuringute või hüdroteoloogiliste uuringute tegemist.....

Probleem on selles, et Keskkonnaameti töötajad peavad iga ehitusloa taotluse korral looma sissekande EELISse ja sisestama sinna projekteeritava puurkaevu andmed (sügavused, diameetrid, materjalid jms) projektist. Projektid ei ole standardiseeritud, mistõttu on see väga suur käsitöö. Seetõttu on iga puurkaevu kooskõlastamine väga aja- ja töömahukas. Tulenevalt sellest, kas oleks võimalik, et kooskõlastataks vaid keskkonna ja põhjaveevarude seisukohast oluliste puurkaevude rajamise projektid ning vähemtähtsate puhul jääb otsustusõigus KOVle. Keskkonna ja põhjaveevarude seisukohalt olulised puurkaevud on need, millele taotletakse hiljem veeluba.

Arutelu:

Arutelu käigus kirjeldati kooskõlastuse protsessi ning erinevate osapoolte tegevusi selle käigus. Selgus, et EELISse süsteemi peavad kande tegema kõigepealt Keskkonnaameti ametnikud ja alles hiljem saavad täiendavaid kandeid teha puurijad või projekteerijad. Arutelus selgus, et Keskkonnaagentuur ja Keskkonnaamet peaks uurima, kas EELISes on võimalik teha nn pisiarendusi, mis võimaldaks puurijatele ja projekteerijatele anda rohkem õigusi andmete sisestamiseks. See vähendaks oluliselt ametike töökoormust. EELISse tulevikuarendustes on ette nähtud, et toimub suhtlus ehitisregistri ja EELISse vahel.

PVK arutas ka võimaluse üle loobuda teatud puurkaevude puhul KeA kooskõlastuse nõudest, kuid selliseid printsiipe on raske välja töötada, kuna kaevude omanikud ja kasutuse eesmärk võivad peale rajamist hiljem muutuda.

Otsus:

Tulenevalt arutelust, soovib PVK:

1. Hetkel kooskõlastuse põhimõtteid mitte muuta, kuna rajatavate puurkaevude omanikud, otstarve ja võetavad veekogused võivad hilisemas kaevu kasutamise ajajärgus muutuda.
2. Kaaluda võimalust muuta andmete EELISesse kandmise õigusi ja kohustusi nii, et puurkaevu konstruktsiooni ja geoloogiaga seotud informatsiooni sisestaks võimalikult suures ulatuses puurijad või projekteerijad.
3. PVK ei toetanud mõtet, et Keskkonnaamet üldse ei kooskõlastaks puurkaevude projekte ja piisaks vaid KOV pädevusest. PVK jõudis järeldusele, et puurkaevude projektide hindamise pädevus on Keskkonnaametil olemas, kuid KOVidel valdavalt puudub.

/allkirjastatud digitaalselt/

Kersti Türk
Juhataja

Andres Marandi
Protokollija